

razumarske resnice in vzkliknil: »Naša spoznavanja nič ne pomenijo ob spoznavni resničnosti, naše spoznavajoče sile niso nič v primeri z življenjskimi silami.« Zato je zavrgel Dekartov racionalizem in sprejel Bergsonov novi racionalizem, ker razumskemu priključuje tudi čustveno spoznavanje in ker mu ta nova metoda omogoča večjo moralno rast, voljo po notranjem zdravju in duhovnem življenju. Ni se prav nič bal iracionalizma. »Treba se odreči mišljenju, da je vitalno spoznavanje motno in da je samo razumsko spoznavanje jasno, da je čustvo zmedeno in le razum razločen.« Narobe, zgolj razum plitvi. Glavna nevarnost intelektualizma je v ozkosti, delnosti, v tem, da si mehanizem razuma začne kaj kmalu zadoščati in hliniti, da vsebuje globoke resnice, s čimer zavaja človeka, da sprejme njegov lažni videz. Devitalizirana, abstraktna podoba resničnosti mu je del svetovne laži. Zato si po mnogih vprašanjih nazadnje postavi sledečo: »In treba je znati to, če je svet sploh bil ustvarjen za človekovo lagodnost.« S tem vprašanjem pa že začenja družabno kritiko.

(Dalje)

ANTON VODNIK

IZ POMLADNIH PESMI

Neke noči — kot bi srebrna ptica
preletela mrak obokov,
nas bo zdramil šum potokov,
med vrbami in jelšami
hitečih z vetrom in oblaki
v svetlejši novi svet — —

Kakor da ne moremo verjeti,
bomo počasi odprli oči
in se nasméhnili
kot v davnem snu objeti.

Sáma bodo se odprla vrata,
kot jetnikom se odpró:
pred nami bosta gozd in trata
in stari topol za vasjó...

Začeli bomo tiho peti
in bomo šli naprej in naprej,
doklèr ne bomo zmedeni obstali
pred novim čudežem cvetočih vej —